

ЩОДО ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕЯКИХ ВИДІВ КОНТРОЛЮ ЗА СТАНОМ ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЗАСУДЖЕНИХ І ПЕРСОНАЛУ ВИПРАВНИХ КОЛОНІЙ

Громов О.Б., здобувач кафедри кримінології та кримінально -виконавчого права НАВС

Хрущ В. І., здобувач Національної академії прокуратури України

Як показує практика, чимало нерегульованих правових моментів, що негативно впливають на організацію та стан дотримання принципів права в УВП, має у собі відомчий контроль за діяльністю підрозділів ДКВС, що здійснюється вищими органами управління і посадовими особами ДПтС України (ст. 23 КВК). Зокрема, встановлено, що крім норм КВК, правові засади даного контролю визначені в ст. 7 Закону України «Про Державну кримінально -виконавчу службу України», у якій зазначено, що ДПтС координує і контролює діяльність ДКВС; в п. 5 Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань (ПВР УВП), який надає право інспектування УВП Голові ДПтС, його заступникам, начальникам територіальних управлінь ДПтС та їх заступникам, а також в деяких нормативно -правових актах ДПтС України.

Інші працівники ДКВС користуються правом перевірки УВП на підставі приписів або завдань на відрядження, затверджених в установленому порядку. При цьому комплексне інспектування УВП проводиться один раз на п'ять років ДПтС і один раз на два роки - його територіальним органом управління, пропозиції та зауваження щодо результатів якого заносяться посадовими особами, які здійснюють зазначене інспектування, у Книгу зауважень і пропозицій (додаток І до ПВР УВП). Крім цього, результати комплексного інспектування УВП обговорюються на оперативних нарадах та засіданнях колегій ДПтС України та його територіальних органів, за висновками яких вживаються відповідні заходи реагування на виявлені недоліки, складаються плани усунення недоліків, т. ін. З метою перевірки ефективності та якості нейтралізації, блокування, ліквідації тощо виявлених прорахунків у діяльності УВП під час інспектування, протягом року після проведення

комплексної перевірки здійснюється контрольне інспектування, результати якого теж розглядаються на оперативних нарадах і засіданнях відповідних колегій. Проте, як показує аналіз доктринальних джерел, жодний нормативно-правовий акт У сфері виконання покарань, включаючи й КВК України, не зобов'язує ДПтС та його територіальні органи направляти копії матеріалів перевірки прокурорам, які здійснюють прокурорський нагляд за виконанням кримінальних покарань відповідно до ст. 22 КВК та Закону України «Про прокуратуру», що дало б можливість для останніх не лише належним чином координувати діяльність інших суб'єктів протидії злочинності в Україні, але й своєчасно впливати на стан дотримання законності в УВП, включаючи й питання забезпечення особистої безпеки засуджених. Більш того, виходячи із змісту правових джерел, що визначають правовий статус органів та учасників ДКВС України, можна зробити висновок про те, що ДПтС та його територіальні управління не зобов'язані направляти довідки перевірок й для органів місцевої державної адміністрації та органів місцевого самоврядування, що, як свідчить практика, негативно впливає на стан реалізації принципів права та рівень взаємодії УВП з цими суб'єктами.

Враховуючи зазначене, варто було б ст. 23 КВК «Відомчий контроль») доповнити ч. 2 наступного змісту «Письмові висновки комплексних перевірок органів та установ виконання покарань посадовими особами Центрального органу виконавчої влади з питань виконання покарань та його територіальних управлінь направляються для відому та відповідного реагування прокурору, який, відповідно до закону та його повноважень, здійснює прокурорський нагляд за виконанням кримінальних покарань, а також керівникам місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування». Така видозміна, з одного боку, підвищить рівень дотримання принципа диференціації та індивідуалізації виконання покарань у виправних колоніях, а з іншого боку, створить додатковий елемент у правовому механізмі протидії корупції в Україні, а також зменшить питому вагу латентної злочинності в УВП. Логічним у зв'язку з цим було б доповнення ст. 5 КВК «Принципи кримінально -виконавчого законодавства, виконання і відбування покарань» принципом гласності, який дав би можливість не тільки більш цивілізовано підходити до виконання кримінальних покарань, зокрема пов'язаних з ізоляцією особи від суспільства, але й ефективніше залучати до кримінально -виконавчої діяльності можливості інститутів громадянського суспільства та окремих фізичних і юридичних осіб.